

Handläggare
Carite Ericson
Telefon: 08-508 21 304

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2019-02-07

Tillsyn av försäljning av folköl och tobak

Redovisning av 2018 och tillsynsplan för 2019

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner redovisning av tillsyn 2018 samt godkänner tillsynsplan för 2019.

Anne-Marie Tingeborn
Stadsdelsdirektör

Eva Frykler
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden ansvarar för tillsyn av försäljning av folköl och tobak. Från och med 2019 ansvarar nämnden också för tillsyn av försäljning av e-cigarett.

Den 1 juli 2019 börjar en ny lag på tobaksområdet att gälla; lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Den nya lagen ersätter den tidigare tobakslagen (1993:581) och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (2017:425).

Älvsjö stadsdelsnämnd hade 13 försäljningsställen registrerade vid slutet av 2018. Av dessa säljer sju både folköl och tobak och sex säljer enbart tobak.

Förvaltningen gör sammantaget bedömningen att de flesta försäljningsställen uppfyller kraven, men har några anmärkningar.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner redovisningen av tillsyn 2018 samt godkänner tillsynsplan för 2019.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden är ansvarig för tillsyn av försäljning av folköl och tobak inom sitt geografiska ansvarsområde medan socialnämnden svarar för samordning, information, utbildning för handlare, konsultativt stöd samt bransch- och myndighetssamverkan. Socialnämnden följer också upp stadsdelsnämndernas tillsynsplaner och har hand om registrering av försäljningsställen samt uttag av tillsynsavgifter.

Alkohollagen och tobakslagen är sociala skyddslagstiftningar där omsorgen av unga är en av grunderna. Åldersgränsen för att köpa folköl och tobak är 18 år. Näringsidkare är skyldiga att anmäla försäljning av folköl och tobak till kommunen. De är även skyldiga att bedriva egenkontroll över verksamheten och beskriva denna skriftligt i egenkontrollprogram. I alkohollagen och tobakslagen finns fler regleringar kring försäljningen. Den 1 juli 2019 börjar en ny lag på tobaksområdet att gälla; lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Den nya lagen ersätter den tidigare tobakslagen (1993:581) och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (2017:425).

Den folkölsförsäljning som sker på restauranger, som även har vin och spritdrickningar, omfattas inte av nämndens tillsynsansvar.

Ärendet

Älvsjö stadsdelsområde hade vid årets slut 13 ställen som säljer folköl och/eller tobak registrerade. Varje försäljningsställe ska få minst ett tillsynsbesök per år, utifrån den tillsynsplan som upprättats i början av året. Av arbetsmiljöskäl görs tillsynsbesöken av två personer. Besöken dokumenteras i ett tillsynsprotokoll. Fortlöpande under året sker dessutom tillsyn hos alla nyöppnade butiker samt vid ägarbyten. Lämplig information överlämnas och tillsynen är inriktad på att ge råd och stöd.

Varje tillsynsbesök registreras och dokumenteras i stadens ärendehanteringssystem OL2. Vid tillsynsbesöket försäkras sig personalen om att försäljningsställets skyltning, marknadsföring och märkning överensstämmer med lagen. Vid tillsynsbesöket kontrolleras att egenkontrollprogram finns och att det är anpassat efter försäljningsställets förhållanden. Förvaltningen delar ut informationsmaterial om gällande regler vid första tillsynsbesöket.

Av Älvsjö 13 försäljningsställen säljer sju ställen folköl och tobak och sex ställen enbart tobak.

Sedan ett par år tillbaka finns återigen möjlighet att genomföra kontrollköp av tobak och folköl med hjälp av ungdomar som fyllt 18 år, som en kompletterande tillsynsmetod. Kontrollköp genomfördes under 2018 i samtliga butiker som säljer tobak. Kontrollköpen ägde rum vid fyra tillfällen; i april, juni, oktober och november. Vid tre tillfällen av cigaretter och ett tillfälle av snus.

Resultat av tillsyn 2018

Vid årets slut hade Älvsjö stadsdelsområde 13 försäljningsställen registrerade i stadens ärendehanteringssystem OL2. Av dessa ställen säljer sju både folköl och tobak och sex enbart tobak.

En butik har bytt ägare och en butik som enbart sålt tobak tidigare har börjat sälja folköl. Ett ärende ska inledas för olaglig tobak i butik och ska behandlas som ett eget ärende av nämnden.

Vid sex tillsynsbesök har polisen och stadsdelen gjort besöken ihop. Vid kontrollköpstillfället i april sålde tre butiker tobak till ungdom som inte kunde uppvisa legitimation. Vid kontrollköpstillfället i juni handlade ungdomarna snus. Sju butiker sålde snus till ungdom som inte kunde uppvisa legitimation. Under oktober och november gjordes nya kontrollköp varvid ingen butik sålde snus till ungdomarna.

Tillsynsplan 2019

Förvaltningen har upprättat en tillsynsplan för alkohol och tobak för 2019. Till skillnad från tidigare ska tillsyn nu även göras på e-cigaretter. Enligt planen kommer tillsynsbesök att göras hos samtliga försäljningsställen under våren. I samband med besöken läggs resultatet in i dataprogrammet OL2 och butiksinnehavaren får återkoppling med en upprättad tillsynsrapport. Under hela året genomförs kontrollköp på samtliga ställen. Genomförd tillsyn av försäljningsställen redovisas till nämnden senast 2020.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av preventionssamordnaren inom socialtjänstavdelningen. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen 31 januari 2019.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Mot bakgrund av vad som redovisas ovan föreslår förvaltningen att nämnden godkänner tillsynsredovisning av 2018 och tillsynsplan för 2019.

Bilagor

1. Redovisning av tillsyn 2018
2. Plan för tillsyn 2019